

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: .....
 Cím: *Szociálpolitika vagy nyereség-hajzsa?*

Forrás: *Az Újság*

Bp.

(Hely)

1915 VII. 30

(Dátum)

öt v. tíz (Oldal)

Osztályozás

Tárgy

381.631

Hely

Idő

"1915"

Személy

Helyszám

Szociálpolitika vagy nyereség hajzsa?

— Saját tudósítónktól. —

A főváros összes kereskedőinek körében nagy megdöbbenést és visszatetszést keltett a főváros tanácsának amaz elhatározása, a mely szerint a közéletügyi bizottság által kiutalt minden métertermézs liszt után a főváros a maga részére 4 korona hasznót igényel és térített meg magának. Ez az elhatározás nem jelent kevesebbet, mint azt, hogy a főváros a jelenlegi nyomozó viszonyok közepe is a fogyasztókörökre újabb, és a mint az alábbiakból kitűnik, igen jelentékeny összegű fogyasztási adót ró ki, és hogy a legfontosabb élelmiszeri cikket mesterségesen megdrágítja.

Ezt az ügyet már tegnap röviden érintettük, de a kérdés szociálpolitikai jelentősége kötelességünké teszi, hogy alaposabban és mélyrehatóbban tárgyaljuk a kérdést, egyrészt mert a fogyasztás súlyos rélmét látjuk a dologban, másrészt mert a kereskedelem érdekeit is erősen sújtja.

A főváros a lakosság szükségletének ellátására (egy millió lakosra fejenként 10 kilogrammot számítva) havonként ezer vagon búzát kötött le magának, a most elkövetkező kampányban tehát összesen tizenkétezer vaggont, a mely mennyiség feldolgozott állapotban megfelel körülbelül évi tízezer vagon lisztnek. Ha tehát a főváros a fogyasztást métertermézsanként 4 koronával adóztatja meg, ezen a czímen kerek négymillió korona

hasznót juttat a saját pénztárába, a fogyasztókörökre rovására. Ez a valóban horribilis adó »kezelési költség«-czimén hárul a közönségre, holott tudott dolog, hogy a hét végén megnyíló lisztelosztó iroda a liszt forgalombahozatalával járó összes költségeket viseli és ezért a fővárostól semmiféle kártérítésben nem részesül. (Féltreértések elkerülése végett meg kell jegyeznünk, hogy ez a lisztelosztó iroda oly kereskedelmi konzorcium, a mely csupán a főváros ellenőrzése alatt áll.)

Igaz ugyan, hogy a 4 koronás megterhelés a lisztellátás területén nem novum, mert a most lefolyt kampányban is terhelte a közönséget. Csak hogy eddig a lisztjegyrendszer volt életben és ez a berendezés rengeteg személyzetet és adminisztrációs költséget igényelt. Mindez most rövidesen megszűnik és a főváros összes munkája arra fog összehozható, hogy egyszer és mindenkorra megállapítja az egyes kereskedők, sütők, szállodások, vendéglősök stb. egy-egy havi szükségletét és erről a fővárosból elszállításra kerülő küldeményekről szálítási igazolványokat készít, a mely utóbbi munkájában tula donképpen a főváros lisztellátásató teljesen független tevékenység. Annak a munkájának ellátására, illetően a költségek fedezésére, a melyet a főváros a lakosság lisztellátására fordít, nemcsak hogy nem kell négymillió korona, de bizvást hiszszük, hogy százezer koronában is bőéges fedezetet fog találni.

Nem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy a főváros az általa vásárolt és a malmok által feldol-

gozandó gabona körül más révén is jelentékeny haszonhoz fog hozzájutni. Eltekintve ugyanis attól, hogy a főváros által nagy mennyiségben beszerzett nyersáru fuvarozási és átvételi költsége az őrletésnél kalkulált 100 kilogrammonkénti 1.65 koronánál lényegesen kevesebb lesz, a főváros megtakarítja még azt a métertermézsanként 50 fillérben megszabott jutalékot is, a melyet más ügyfelek a Haditerménytársaságnak fizetni kötelesek. A főváros tanácsa tehát csupán ezen a czímen további hatszázezer korona haszonhoz jut, mert évi 12.000 vagon búzának és rozsnak beszerzéséről van szó. Tudott dolog továbbá, hiszen nyilvánosan is tárgyalták, hogy az a legális jutalék, a melyet a főváros a gabonabeszerző bizományosoknak juttat, nem mindenkivel szemben üti meg az egy koronát, úgy hogy a jutalékban is nem jelentéktelen lesz a főváros megtakarítása.

Mindezek után joggal fölmerül a kérdés: mi célja van annak, hogy a főváros a közönség rovására ily horribilis nyereségre törekedjék, és hogy ily módon a legfontosabb élelmiszeri cikket aránytalanul megdrágítsa? Vajjon a főváros szociálpolitikájának programja feltűri-e ezt a mesterséges drágítást éppen most, a midőn az élelmiszer zavar-talan ellátása érdekében megszüntették egyes élelmiszeri cikkek fogyasztási adóját?

A mi pedig a kereskedők megokolt panaszát és jogos megütközését illeti, röviden a következőket kell megjegyeznünk: A főváros hatósága most állapította meg a lisztnevelők kicsinyben való árát, még pedig akként, hogy mind a háromféle liszt

nagyban való árát kilogrammonként 10 fillérrel fölemelte. E szerint a tésztaliszt 78, a főzöliszt 70, a kenyérliszt 52.24 fillérbe fog kerülni kilogrammonként. Nézzük már most, hogy ebből a 10 fillér különözetből ki és mennyit fog profitálni. A mint említettük, a főváros 4 fillért számít a maga részére »kezelési költség« czimén, 2.5 fillér lesz a zsákköltség és 1.5 fillér a szállítási díj; ez mindössze 8 fillérre rug, úgy hogy a kereskedőnek kilogrammonként összesen 2 fillér lesz a haszna. Ebből kell fedeznie az üzemi költségeket, az elporlási károsodást, a csomagoló anyagot és a kimérésre fordított munkadíját. A mig tehát a főváros a maga részére minden elfogadható ok nélkül 4 fillért biztosít, addig a kereskedőnek fáradságos munkája és kiadása fejében meg kell elégednie a 2 fillérekkel. Ez a számvetés és a főváros kereskedőivel szemben tanusított ezen eljárás éppenséggel nem felel meg annak a szociálpolitikának, a melynek a multban számos üdvös intézkedését láttuk.

A fővárosnak a lisztellátás területén nem abban áll a feladata, hogy háztartása részére négy-milliós hasznot, illetően nyereséget produkáljon, hanem hogy a fogyasztás ellátását lehetően megkönnyítse és olcsóbbá tegye. És ha a főváros tanácsa ezt az élelmezési politikát nem akceptálja, *ugy a belügyminiszterhez kell fordulnunk a végett, hogy a fővárosnak ezt az önkényes fogyasztási adóját szüntesse meg.* Lehet, hogy a főváros urai arra fognak hivatkozni, hogy őket a gabonabeszerzés körül veszteségek érhetik az esetleges árcsökkenések révén. E tekintetben csak azt válaszolhatjuk, hogy minden valószínűség a mellett szól, hogy a most kezdődő kampányban, bármikor is következék be az esetleges béke, szó sem lehet a maximális árak csökkentéséről, ennek az aggodalomnak tehát semmi jogosultsága nincs.